



وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

نام کتاب: عربی، زبان قرآن (۳) - پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه - ۱۱۲۲۰۶

پدیدآورنده: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف: دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری

شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف: محی‌الذین بهرام محتدیان، علی جان‌بزرگی، حسن حبیب‌زاده، سیدمحمد دبیرسری، سگینه فتاحی‌زاده، محمود ملکی و فاطمه یوسف‌زاد (انضای شورای برنامه‌ریزی)، عادل اشکیوس، حبیب نقویسی، علی چراغی، امان‌عاجی و حمید محتدی (انضای گروه تألیف)، عادل اشکیوس (سرگروه تألیف) - محمدکاظم بهینا (ویراستار)

مدیریت آماده‌سازی هنری: اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

شناسه افزوده آماده‌سازی: احمدرضا امینی (مدیر امور فنی و چاپ) - محمد مهدی ذبیح‌فرد (مدیر هنری، طراح جلد و صفحه‌آرایی) - (آزاد امینیان (تصویرگر) - رعنا فرج‌زاده درویش، سیف‌الله بیگ‌محمدلیوند، سیده ملک‌بازدی و ناهید خیابانثی (اسور آماده‌سازی)

نشانی سازمان: تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)
تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱۹، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹
وبگاه: www.irtextbook.ir و www.chapsch.ir

ناشر: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران تهران: کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۴۱ (داروپخش) تلفن: ۴۴۹۸۵۱۶۱۵، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۳۷۵۱۵-۱۲۹

چاپخانه: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهیلی خلی»

سال انتشار و نوبت چاپ: چاپ هشتم ۱۴۰۳

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۰۵-۳۰۵۳-۵
ISBN: 978.964.05.3053.5



وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

نام کتاب: عربی، زبان قرآن (۳) - پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه - ۱۱۲۲۰۶

پدیدآورنده: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف: دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری

شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف: محی‌الذین بهرام محتدیان، علی جان‌بزرگی، حسن حبیب‌زاده، سیدمحمد دبیرسری، سگینه فتاحی‌زاده، محمود ملکی و فاطمه یوسف‌زاد (انضای شورای برنامه‌ریزی)، عادل اشکیوس، حبیب نقویسی، علی چراغی، امان‌عاجی و حمید محتدی (انضای گروه تألیف)، عادل اشکیوس (سرگروه تألیف) - محمدکاظم بهینا (ویراستار)

مدیریت آماده‌سازی هنری: اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

شناسه افزوده آماده‌سازی: احمدرضا امینی (مدیر امور فنی و چاپ) - محمد مهدی ذبیح‌فرد (مدیر هنری، طراح جلد و صفحه‌آرایی) - (آزاد امینیان (تصویرگر) - رعنا فرج‌زاده درویش، سیف‌الله بیگ‌محمدلیوند، سیده ملک‌بازدی و ناهید خیابانثی (اسور آماده‌سازی)

نشانی سازمان: تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)
تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱۹، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹
وبگاه: www.irtextbook.ir و www.chapsch.ir

ناشر: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران تهران: کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۴۱ (داروپخش) تلفن: ۴۴۹۸۵۱۶۱۵، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۳۷۵۱۵-۱۲۹

چاپخانه: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهیلی خلی»

سال انتشار و نوبت چاپ: چاپ هشتم ۱۴۰۳

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۰۵-۳۰۵۳-۵
ISBN: 978.964.05.3053.5

الدَّرْسُ الْأَوَّلُ

الَّذِينَ وَالتَّائِبِينَ

﴿... أقيم وجهك لىلدين حنيفاً﴾ يونس: ١٠٥

التَّائِبِينَ فِطْرِي فِي الْإِنْسَانِ. وَ التَّارِيخُ يَقُولُ لَنَا:

لَا شَعْبَ مِنْ شُعُوبِ الْأَرْضِ إِلَّا وَ كَانَ لَهُ دِينٌ وَ طَرِيقَةٌ لِلْعِبَادَةِ.

الْأَنَارُ الْقَدِيمَةُ الَّتِي اكْتَشَفَهَا الْإِنْسَانُ، وَ الْحَضَارَاتُ الَّتِي عَرَفَهَا مِنْ خِلَالِ

الْكِتَابَاتِ وَ النُّقُوشِ وَ الرُّسُومِ وَ التَّمَاثِيلِ، تُؤَكِّدُ اهْتِمَامَ الْإِنْسَانِ بِالذِّينِ وَ تَدُلُّ

عَلَى أَنَّهُ فِطْرِي فِي وُجُودِهِ؛ وَلَكِنَّ عِبَادَاتِهِ وَ شَعَائِرَهُ كَانَتْ خُرَافِيَّةً؛ مِثْلَ تَعَدُّدِ

الْأَلِهَةِ وَ تَقْدِيمِ الْقَرَابِينِ لَهَا لِكَسْبِ رِضَاهَا وَ تَجَنُّبِ شَرِّهَا. وَ إِزْدَادَتْ هَذِهِ

الْخُرَافَاتُ فِي أَدْيَانِ النَّاسِ عَلَى مَرِّ الْعُصُورِ. وَلَكِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَتْرِكِ النَّاسَ

عَلَى هَذِهِ الْحَالَةِ؛ فَقَدْ قَالَ فِي كِتَابِهِ الْكَرِيمِ:

﴿أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَن يُتْرَكَ سُدًى﴾ القِيَامَةُ: ٣٦

لِذَلِكَ أَرْسَلَ إِلَيْهِمُ الْأَنْبِيَاءَ لِيُبَيِّنُوا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ وَ الذِّينَ الْحَقُّ.



١- لَا شَعْبَ مِنْ شُعُوبِ الْأَرْضِ؛ هِيَ مَلْتَى إِزْ مَلْتِ هَاي زَمِينِ نِيَسْتِ، إِلَّا وَ كَانَ لَهُ دِينٌ وَ طَرِيقَةٌ لِلْعِبَادَةِ؛ مَكَرَ اَيْنَكَ آيِين وَ رُوشِي بَرَايِ پَرَسْتَشِ دَاشْتِه بَاشَد.

٢- وَلَكِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَتْرِكِ النَّاسَ...؛ وَلى خُدَائِي - بِلِنْدَمَرْتِه بَادَا نَامِ اَوْ - مَرْدَمِ رَا رَهَا نَسَاخَتْ.

الدَّرْسُ الْأَوَّلُ

الَّذِينَ وَالتَّائِبِينَ

﴿... أقيم وجهك لىلدين حنيفاً﴾ يونس: ١٠٥

التَّائِبِينَ فِطْرِي فِي الْإِنْسَانِ. وَ التَّارِيخُ يَقُولُ لَنَا:

لَا شَعْبَ مِنْ شُعُوبِ الْأَرْضِ إِلَّا وَ كَانَ لَهُ دِينٌ وَ طَرِيقَةٌ لِلْعِبَادَةِ.

قَالَكَارُ الْقَدِيمَةُ الَّتِي اكْتَشَفَهَا الْإِنْسَانُ، وَ الْحَضَارَاتُ الَّتِي عَرَفَهَا مِنْ خِلَالِ

الْكِتَابَاتِ وَ النُّقُوشِ وَ الرُّسُومِ وَ التَّمَاثِيلِ، تُؤَكِّدُ اهْتِمَامَ الْإِنْسَانِ بِالذِّينِ وَ تَدُلُّ

عَلَى أَنَّهُ فِطْرِي فِي وُجُودِهِ؛ وَلَكِنَّ عِبَادَاتِهِ وَ شَعَائِرَهُ كَانَتْ خُرَافِيَّةً؛ مِثْلَ تَعَدُّدِ

الْأَلِهَةِ وَ تَقْدِيمِ الْقَرَابِينِ لَهَا لِكَسْبِ رِضَاهَا وَ تَجَنُّبِ شَرِّهَا. وَ إِزْدَادَتْ هَذِهِ

الْخُرَافَاتُ فِي أَدْيَانِ النَّاسِ عَلَى مَرِّ الْعُصُورِ. وَلَكِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَتْرِكِ

النَّاسَ عَلَى هَذِهِ الْحَالَةِ؛ فَقَدْ قَالَ فِي كِتَابِهِ الْكَرِيمِ:

﴿أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَن يُتْرَكَ سُدًى﴾ الْقِيَامَةُ: ٣٦

لِذَلِكَ أَرْسَلَ إِلَيْهِمُ الْأَنْبِيَاءَ لِيُبَيِّنُوا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ وَ الذِّينَ الْحَقُّ.



١- لَا شَعْبَ مِنْ شُعُوبِ الْأَرْضِ؛ هِيَ مَلْتَى إِزْ مَلْتِ هَاي زَمِينِ نِيَسْتِ، إِلَّا وَ كَانَ لَهُ دِينٌ وَ طَرِيقَةٌ لِلْعِبَادَةِ؛ مَكَرَ اَيْنَكَ آيِين وَ رُوشِي بَرَايِ پَرَسْتَشِ دَاشْتِه بَاشَد.

٢- وَلَكِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَتْرِكِ النَّاسَ...؛ وَلى خُدَائِي - بِلِنْدَمَرْتِه بَادَا نَامِ اَوْ - مَرْدَمِ رَا رَهَا نَسَاخَتْ.

■ **تذکر مهم:** در ترجمه صحیح باید به سیاق عبارت (بافت سخن) توجه کرد.

ترجمه، هنر و علم است و باید ذوق و سلیقه مترجم همراه توانمندی‌های زبانی مانند شناخت ویژگی‌های زبان مبدأ و مقصد باشد.

إِخْتَبِرْ نَفْسَكَ (۱): تَرْجِمْ هَاتَيْنِ الْآيَتَيْنِ الْكَرِيمَتَيْنِ.

۱- ﴿فَهَذَا يَوْمُ النَّعْيِ وَلَكِنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾ آرزوم: ۵۶

۲- ﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا أَكَّأْتَهُمُ بُنْيَانٌ مَرْصُوصٌ﴾ اشف: ۴

۲- لَا النَّافِيَةُ لِلْجِنْسِ

تاکنون با سه معنای حرف «لا» آشنا شده‌اید:

۱- لا به معنای «نه» در پاسخ به «هَلْ» و «أ» مانند أ أَنْتَ مِنْ بُجُورِدٍ؟ لا، أَنَا مِنْ بَيْرَجْتِد.

۲- لای نفی مضارع مانند لا يَذْهَبُ: نمی‌رود.

۳- لای نهی مانند لا تَذْهَبُ: نرو.

و به معنای «نباید» بر سر فعل مضارع اول و سوم شخص (غائب و متکلم): مانند:

لا يَذْهَبُ: نباید برود.

۱- الْبَيْتُ: رستاخیز

۲- يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا: صف در صف در راه او می‌جنگند.

۳- الْبُنْيَانُ الْمَرْصُوصُ: ساختمان استوار

■ **تذکر مهم:** در ترجمه صحیح باید به سیاق عبارت (بافت سخن) توجه کرد.

ترجمه، هنر و علم است و باید ذوق و سلیقه مترجم همراه توانمندی‌های زبانی مانند شناخت ویژگی‌های زبان مبدأ و مقصد باشد.

إِخْتَبِرْ نَفْسَكَ (۱): تَرْجِمْ هَاتَيْنِ الْآيَتَيْنِ الْكَرِيمَتَيْنِ.

۱- ﴿فَهَذَا يَوْمُ النَّعْيِ وَلَكِنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾ آرزوم: ۵۶

۲- ﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا أَكَّأْتَهُمُ بُنْيَانٌ مَرْصُوصٌ﴾ اشف: ۴

۲- لَا النَّافِيَةُ لِلْجِنْسِ

تاکنون با سه معنای حرف «لا» آشنا شده‌اید:

۱- لا به معنای «نه» در پاسخ به «هَلْ» و «أ» مانند أ أَنْتَ مِنْ بُجُورِدٍ؟ لا، أَنَا مِنْ بَيْرَجْتِد.

۲- لای نفی مضارع مانند لا يَذْهَبُ: نمی‌رود.

۳- لای نهی مانند لا تَذْهَبُ: نرو.

و به معنای «نباید» بر سر فعل مضارع اول و سوم شخص: مانند لا يَذْهَبُ: نباید برود.

۱- الْبَيْتُ: رستاخیز

۲- يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا: صف در صف در راه او می‌جنگند.

۳- الْبُنْيَانُ الْمَرْصُوصُ: ساختمان استوار

التمارين

التمرين الأول: أي كلمة من كلمات معجم الدرس تُناسب التوضيحات التالية؟

- ١- آله ذات يدٍ من الخشب و سِنَّ عريضةٍ من الحديد يُقطعُ بها:
- ٢- تمثالٌ من حجرٍ أو خشبٍ أو حديدٍ يُعبدُ من دون الله:
- ٣- عُضْوٌ من أعضاء الجسم يَقَعُ أعلى الجذع:
- ٤- التاركُ للباطلِ و المتمايلُ إلى الدينِ الحقِّ:
- ٥- إنهم بدؤوا يتكلمون بكلامٍ خفي:

التمرين الثاني: تَرجم العبارات التالية، ثم عَيِّن الحرف المُشَبَّه بالفعل، و لا النافية للجنس.

- ١- ﴿قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي وَ جَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ﴾^{٢٧ و ٢٦}
- ٢- ﴿... لا تَحْزَنُ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا ...﴾^{الأنبياء: ٤٠}
- ٣- ﴿... لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ...﴾^{الصفحات: ٣٥}
- ٤- لا دينَ لمن لا عهدَ له. رسول الله ﷺ
- ٥- إِنَّ مِنَ السُّنَّةِ أَنْ يَخْرُجَ الرَّجُلُ مَعَ صَافِيهِ إِلَى بَابِ التَّارِ. رسول الله ﷺ

١- قيل: كفته شد (قال: كفت) ٢- أقدار: خانه

التمارين

التمرين الأول: أي كلمة من كلمات معجم الدرس تُناسب التوضيحات التالية؟

- ١- آله ذات يدٍ من الخشب و سِنَّ عريضةٍ من الحديد يُقطعُ بها:
- ٢- تمثالٌ من حجرٍ أو خشبٍ أو حديدٍ يُعبدُ من دون الله:
- ٣- عُضْوٌ من أعضاء الجسم يَقَعُ أعلى الجذع:
- ٤- التاركُ للباطلِ و المتمايلُ إلى الدينِ الحقِّ:
- ٥- إنهم بدؤوا يتكلمون بكلامٍ خفي:

التمرين الثاني: تَرجم العبارات التالية، ثم عَيِّن الحروف المُشَبَّهة بالفعل، و لا النافية للجنس.

- ١- ﴿قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي وَ جَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ﴾^{٢٧ و ٢٦}
- ٢- ﴿... لا تَحْزَنُ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا ...﴾^{الأنبياء: ٤٠}
- ٣- ﴿... لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ...﴾^{الصفحات: ٣٥}
- ٤- لا دينَ لمن لا عهدَ له. رسول الله ﷺ
- ٥- إِنَّ مِنَ السُّنَّةِ أَنْ يَخْرُجَ الرَّجُلُ مَعَ صَافِيهِ إِلَى بَابِ التَّارِ. رسول الله ﷺ

١- قيل: كفته شد (قال: كفت) ٢- أقدار: خانه

التَّمْرِينُ السَّادِسُ:

أ. اقرأ هذِهِ الأَشْوَدة؛ ثُمَّ تَرَجِّمها إلى الفارسيَّة.

يا مُجِيبَ الدُّعَوَاتِ ^٢	يا إلهي، يا إلهي
وَ كَثِيرَ البَرَكَاتِ ^٣	اجْعَلِ اليَوْمَ سَعِيداً
وَ قَمِيَّ بالبَسْمَاتِ ^٤	وَ امْلَأِ الصَّدْرَ انْشِراحاً ^٥
وَ أداءِ الواجِبَاتِ	وَ أعني ^٦ في دُرُوسِي
بِالعُلُومِ النّافِعَاتِ	وَ أنزِ ^٧ عَقْلِي وَ قَلْبِي
وَ نَصِيبِي في الحَيَاةِ	وَ اجْعَلِ التَّوْفِيقَ حَظِّي ^٩
شامِلاً كُلَّ الجِهَاتِ ^{١١}	وَ امْلَأِ الدُّنْيَا سَلاماً ^{١٢}
مِنْ شُرُورِ الحادِثَاتِ ^{١٣}	وَ احمِني ^{١٣} وَ احمِ يِلادِي



- ١- الأَشْوَدة: شُرود «جمع: الأناشيد»
- ٢- المُجِيب: برآورنده
- ٣- اجْعَلِ اليَوْمَ سَعِيداً وَ كَثِيرَ البَرَكَاتِ: امروز را فرخنده و پُربرکت بگردان.
- ٤- الإِنْشِراح: شادمانی
- ٥- قَمِي: دهان
- ٦- البَسْمَات: لبخندها «مفرد: البَسْمَة»
- ٧- أعني: مرا باری کن (أعان، يُعِينُ / أَعِنُ + نون و قايّة + ي)
- ٨- أنزِ: روشن کن (أنز، يُنِيرُ)
- ٩- الحَظُّ: بخت، بهره «جمع: الحُظُوف»
- ١٠- السَّلام: آشتی، صلح
- ١١- وَ امْلَأِ الدُّنْيَا سَلاماً شامِلاً كُلَّ الجِهَاتِ: و جهان را از صلحی فراگیر از هر سوی پُر کن.
- ١٢- احمِني: از من نگهداری کن (حمى، يحمى / احم + نون و قايّة + ي)
- ١٣- وَ احمِني وَ احمِ يِلادِي مِنْ شُرُورِ الحادِثَاتِ: و از من و کشورم از پیشامدهای بد نگهداری کن.

التَّمْرِينُ السَّادِسُ: صَخِّعْ في الفِراغِ كَلِمَةً مُناسِبَةً.

- ١- قالَ الإمامُ الحَسَنُ (ع): «... أَحْسَنُ الحَسَنِ الخُلُقُ الحَسَنُ.»
(أَنْ □ إِنْ □ لَيْكُنْ □)
- ٢- سئِلَ المُدِيرُ: أ في المَدْرَسَةِ طالِبٌ؟ فأجاب: «... طالِبٌ هُنا.»
(لَأَنْ □ لا □ قَرانٌ □)
- ٣- حَضَرَ السَّبَّاحُ في قاعةِ المَطارِ: ... الدَّلِيلَ لَمْ يَحْضُرَ.
(أَنْ □ لَيْكُنْ □ تَعَلَّ □)
- ٤- تَمَتَّنِي المُرَارِعُ: «... المَطَرُ يَنْزِلُ كَثيراً!»
(كَأَنَّ □ لَأَنْ □ تَيْتَ □)
- ٥- لِمَذا يَبْكِي الطِّفْلُ؟ - ... جائِعٌ.
(أَنَّهُ □ لَأَنَّهُ □ تَيْتَ □)

١- تَمَتَّنِي: آرزو داشت «مضارع: يَتَمَتَّنِي»

التمرین السابع: ضع في الفراغ كلمة مناسبة.

١- قال الإمام الحسن **عليه السلام**: «... أَحْسَنُ الْحَسَنِ الْخُلُقِ الْحَسَنُ.»

(أَنْ □ إِنْ □ لِكَيْ □)

٢- سئِلَ المُدِيرُ: أ في المَدْرَسَةِ طَالِبٌ؟ فَأَجَابَ: «... طَالِبٌ هُنَا.»

(لَأَنَّ □ لَا □ فَإِنَّ □)

٣- حَضَرَ السُّبْحَ فِي قَاعَةِ الْمَطَارِ: ... الدُّلِيلُ لَمْ يَحْضُرْ.

(أَنْ □ لِكَيْ □ نَعْلٌ □)

٤- تَمَنَّى الْمُرَارِعُ: «... الْمَطَرُ يَنْزِلُ كَثِيرًا!»

(كَأَنَّ □ لِأَنَّ □ تَيْتٌ □)

٥- لماذا يَبْكِي الطُّفْلُ؟ - ... جَائِعٌ.

(أَنَّهُ □ لِأَنَّهُ □ تَيْتٌ □)

التمرین الثامن: أكْمِلْ تَرْجَمَةَ هَذَا النُّصِّ: ثُمَّ اكْتُبِ الْمَحَلَّ الْإِعْرَابِيَّ لِلْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا حَطٌّ.

حِينَ يَرَى «الطَّائِرُ الذَّكِيُّ» حَيَوَانًا مُفْتَرِسًا قُرْبَ عَشِيهِ، يَتَّظَاهَرُ أَمَامَهُ بِأَنْ جَنَاحَهُ مَكْسُورٌ ١.

فَيَتَّبِعُ ٢ الْحَيَوَانَ الْمُفْتَرِسَ هَذِهِ الْفَرِيسَةَ ٣، وَ يَتَّبَعِدُ ٤ عَنِ الْعَشِّ كَثِيرًا. وَ عِنْدَمَا يَتَّكُدُ ٥ الطَّائِرُ

مِنَ جِدَاعٍ ٦ الْعَدُوَّ وَ ابْتِعَادِهِ وَ انْقِاذِ حَيَاةِ فِرَاحِهِ، يَطِيرُ بَغْتَةً.



پرنده باهوش هنگامی که جانور را نزدیک لانه اش می بیند،

روبه رویش وانمود می کند که شکسته است،

در نتیجه جانور درنده این شکار را تعقیب می کند و از لانه بسیار و وقتی که

این پرنده از فریب دشمن و دور شدنش و نجات زندگی مطمئن می شود،

..... پرواز می کند.

١- تَفَتَّنَ: آرزو داشت «مضارع: يَتَفَتَّنُ»

٢- مَكْسُورٌ: شکسته

٣- فَرِيسَةٌ: شکار «جمع: فَرَايسٌ»

٤- يَتَّبَعِدُ: مطمئن شد

٥- يَتَّكُدُ: مطمئن شد

٦- جِدَاعٌ: فریب

التمرین السابع: أكْمِلْ تَرْجَمَةَ هَذَا النُّصِّ: ثُمَّ اكْتُبِ الْمَحَلَّ الْإِعْرَابِيَّ لِلْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا حَطٌّ.

حِينَ يَرَى «الطَّائِرُ الذَّكِيُّ» حَيَوَانًا مُفْتَرِسًا قُرْبَ عَشِيهِ، يَتَّظَاهَرُ أَمَامَهُ بِأَنْ جَنَاحَهُ مَكْسُورٌ ١.

فَيَتَّبِعُ ٢ الْحَيَوَانَ الْمُفْتَرِسَ هَذِهِ الْفَرِيسَةَ ٣، وَ يَتَّبَعِدُ ٤ عَنِ الْعَشِّ كَثِيرًا. وَ عِنْدَمَا يَتَّكُدُ ٥ الطَّائِرُ مِنْ

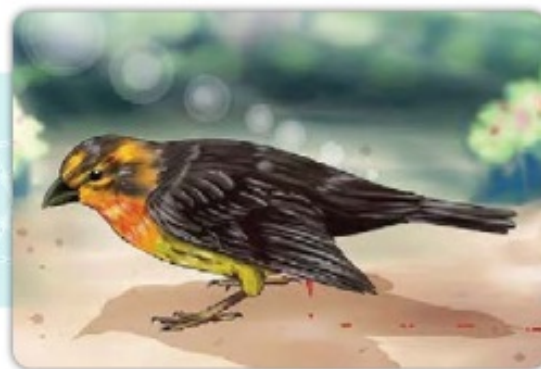
جِدَاعٍ ٦ الْعَدُوَّ وَ ابْتِعَادِهِ وَ انْقِاذِ حَيَاةِ فِرَاحِهِ، يَطِيرُ بَغْتَةً.

پرنده باهوش هنگامی که جانور را نزدیک لانه اش می بیند،

می کند که شکسته است، در نتیجه جانور درنده این شکار را تعقیب می کند و

از لانه بسیار و وقتی که این پرنده از فریب دشمن و دور شدنش و نجات زندگی

..... مطمئن می شود، پرواز می کند.



١- مَكْسُورٌ: شکسته

٢- يَتَّبَعِدُ: مطمئن شد

٣- فَرِيسَةٌ: شکار «جمع: فَرَايسٌ»

٤- يَتَّبَعِدُ: مطمئن شد

الأم: وَ أَنَا أَتَذَكَّرُ جَبَلِ النُّورِ الَّذِي كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَتَعَبَّدُ فِي غَارِ حِرَاءِ
الْوَاقِعِ فِي قِمَّتِهِ.

رُقَيْة: أَنَا قَرَأْتُ فِي كِتَابِ الثَّرَيِّبَةِ الدِّينِيَّةِ أَنَّ أَوْلَى آيَاتِ الْقُرْآنِ نَزَلَتْ عَلَى
النَّبِيِّ ﷺ فِي غَارِ حِرَاءِ.

هَلْ رَأَيْتِ الْغَارَ؛ يَا أُمَاهُ؟

الأم: لَا، يَا بِنْتِي. الْغَارُ يَقَعُ فَوْقَ جَبَلٍ مُرْتَفِعٍ، لَا يَسْتَطِيعُ صُعودُهُ إِلَّا الْأَقْوِيَاءُ،
وَ أَنْتِ تَعْلَمِينَ أَنَّ رِجْلِي نُوؤِلْمَنِي.



رُقَيْة: هَلْ رَأَيْتُمَا غَارَ نُورِ الَّذِي لَجَأَ إِلَيْهِ النَّبِيُّ ﷺ فِي طَرِيقِ هِجْرَتِهِ إِلَى
الْمَدِينَةِ الْمُنَوَّرَةِ؟

الأم: لَا، يَا عَزِيزَتِي؛ أَنَا أَتَمَنَّى أَنْ أَتَشْرَفَ مَعَ جَمِيعِ أَعْضَاءِ الْأُسْرَةِ وَ مَعَ الْأَقْرِبَاءِ
لِزِيَارَةِ مَكَّةِ الْمُكْرَمَةِ وَ الْمَدِينَةِ الْمُنَوَّرَةِ مَرَّةً أُخْرَى وَ أَزُورَ هَذِهِ الْأَمَاكِنَ.



الأم: وَ أَنَا أَتَذَكَّرُ جَبَلِ النُّورِ الَّذِي كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَتَعَبَّدُ فِي غَارِ حِرَاءِ
الْوَاقِعِ فِي قِمَّتِهِ.

رُقَيْة: أَنَا قَرَأْتُ فِي كِتَابِ الثَّرَيِّبَةِ الدِّينِيَّةِ أَنَّ أَوْلَى آيَاتِ الْقُرْآنِ نَزَلَتْ عَلَى
النَّبِيِّ ﷺ فِي غَارِ حِرَاءِ.

هَلْ رَأَيْتِ الْغَارَ؛ يَا أُمَاهُ؟

الأم: لَا، يَا بِنْتِي. الْغَارُ يَقَعُ فَوْقَ جَبَلٍ مُرْتَفِعٍ، لَا يَسْتَطِيعُ صُعودُهُ إِلَّا الْأَقْوِيَاءُ،
وَ أَنْتِ تَعْلَمِينَ أَنَّ رِجْلِي نُوؤِلْمَنِي.



رُقَيْة: هَلْ رَأَيْتُمَا غَارَ نُورِ الَّذِي لَجَأَ إِلَيْهِ النَّبِيُّ ﷺ فِي طَرِيقِ هِجْرَتِهِ إِلَى
الْمَدِينَةِ الْمُنَوَّرَةِ؟

الأم: لَا، يَا عَزِيزَتِي؛ أَنَا أَتَمَنَّى أَنْ أَتَشْرَفَ مَعَ جَمِيعِ أَعْضَاءِ الْأُسْرَةِ وَ مَعَ الْأَقْرِبَاءِ
لِزِيَارَةِ مَكَّةِ الْمُكْرَمَةِ وَ الْمَدِينَةِ الْمُنَوَّرَةِ مَرَّةً أُخْرَى وَ أَزُورَ هَذِهِ الْأَمَاكِنَ.



در زبان عربی بسیاری از اوقات قید حالت در انتهای جمله می آید؛ مانند:



وَقَفَّ الْمُهَنْدِسُ الشَّابُّ فِي الْمَصْنَعِ مُبْتَسِمًا.



اللاعبون الإيرانيون رَجَعُوا مِنَ الْمُسَابَقَةِ مُبْتَسِمِينَ.



هاتان البنتان قامتتا بجولة علمية في الإنترنت مُبْتَسِمَتَيْنِ.

إِخْتَبِرْ نَفْسَكَ. عَيِّنِ «الْحَالَ» فِي الْجُمْلِ التَّالِيَةِ.

- ۱- وَصَلَ الْمُسَافِرَانِ إِلَى الْمَطَارِ مُتَأَخِّرِينَ وَ رَكِبَا الطَّائِرَةَ.
- ۲- تَجْتَهِدُ الطَّالِبَةُ فِي آدَاءِ وَاجِبَاتِهَا رَاضِيَةً وَ تُسَاعِدُ أَهْلَهَا.
- ۳- يُشَجِّعُ الْمُتَفَرِّجُونَ فَرِيقَهُمُ الْفَائِزَ فَرِحِينَ.
- ۴- الطَّالِبَتَانِ تَقْرَأَانِ دُرُوسَهُمَا مُجَدِّتَيْنِ.

۱- جولة علمية: كردش علمی

در زبان عربی بسیاری از اوقات قید حالت در انتهای جمله می آید؛ مانند:



وَقَفَّ الْمُهَنْدِسُ الشَّابُّ فِي الْمَصْنَعِ مُبْتَسِمًا.



رَأَيْتِ الطِّفْلَتَيْنِ مُبْتَسِمَتَيْنِ.



اللاعبون الإيرانيون رَجَعُوا مِنَ الْمُسَابَقَةِ مُبْتَسِمِينَ.

إِخْتَبِرْ نَفْسَكَ. عَيِّنِ «الْحَالَ» فِي الْجُمْلِ التَّالِيَةِ.

- ۱- وَصَلَ الْمُسَافِرَانِ إِلَى الْمَطَارِ مُتَأَخِّرِينَ وَ رَكِبَا الطَّائِرَةَ.
- ۲- تَجْتَهِدُ الطَّالِبَةُ فِي آدَاءِ وَاجِبَاتِهَا رَاضِيَةً وَ تُسَاعِدُ أَهْلَهَا.
- ۳- يُشَجِّعُ الْمُتَفَرِّجُونَ فَرِيقَهُمُ الْفَائِزَ فَرِحِينَ.
- ۴- الطَّالِبَتَانِ تَقْرَأَانِ دُرُوسَهُمَا مُجَدِّتَيْنِ.

التَّمارين

التَّمْرينُ الأوَّلُ:

أ. عَيِّنْ نَوْعَ الْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا حَظًّا. (نَوْعُ الْكَلِمَاتِ: إِسْمٌ فَاعِلٌ وَ إِسْمٌ مَفْعُولٌ وَ إِسْمٌ مَكَانٌ وَ إِسْمٌ مُبَالَغَةٌ وَ فِعْلٌ مَاضٍ وَ فِعْلٌ مُضَارِعٌ وَ مَصْدَرٌ وَ حَرْفٌ جَرٌّ وَ ...)



«السُّيُدُ مُسْلِمِيٌّ» مُزَارِعٌ. هُوَ يَسْكُنُ فِي قَرْيَةٍ بِطَرُودِ بِمُحَافَظَةِ مازَنْدَرَانِ. إِنَّهُ رَجُلٌ صَادِقٌ وَ صَبَّارٌ وَ مُحْتَرَمٌ. فِي يَوْمٍ مِنَ الْأَيَّامِ شَاهَدَ جَمَاعَةً مِنَ الْمُسَافِرِينَ وَاقِفِينَ أَمَامَ مَسْجِدِ الْقَرْيَةِ. فَذَهَبَ وَ سَأَلَهُمْ عَنِ سَبَبِ وَقُوفِهِمْ، فَقَالُوا: إِنَّ سَيَّارَتَنَا مُعْطَلَةٌ. فَاتَّصَلَ السُّيُدُ مُسْلِمِيٌّ بِصَدِيقِهِ مُضَلِّحِ السَّيَّارَاتِ؛ لِكَيْ يُضَلِّحَ سَيَّارَتَهُمْ. وَ جَاءَ صَدِيقُهُ وَ جَرَّ سَيَّارَتَهُمْ بِالْجَرَازَةِ وَ أَخَذَهَا إِلَى مَوْقِفِ تَضْلِيحِ السَّيَّارَاتِ.

المُعْطَلُ: خراب شده الجَرَازَةُ: تراكتور ٣. المَوْقِفُ: ایستگاه ٤. مَوْقِفُ تَضْلِيحِ السَّيَّارَاتِ: تعمیرگاه خودرو

التَّمارين

التَّمْرينُ الأوَّلُ:

أ. عَيِّنْ نَوْعَ الْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا حَظًّا. (نَوْعُ الْكَلِمَاتِ: إِسْمٌ فَاعِلٌ وَ إِسْمٌ مَفْعُولٌ وَ إِسْمٌ مَكَانٌ وَ إِسْمٌ مُبَالَغَةٌ وَ فِعْلٌ مَاضٍ وَ فِعْلٌ مُضَارِعٌ وَ مَصْدَرٌ وَ حَرْفٌ جَرٌّ وَ ...)



«السُّيُدُ مُسْلِمِيٌّ» مُزَارِعٌ. هُوَ يَسْكُنُ فِي قَرْيَةٍ بِطَرُودِ بِمُحَافَظَةِ مازَنْدَرَانِ. إِنَّهُ رَجُلٌ صَادِقٌ وَ صَبَّارٌ وَ مُحْتَرَمٌ. فِي يَوْمٍ مِنَ الْأَيَّامِ شَاهَدَ جَمَاعَةً مِنَ الْمُسَافِرِينَ وَاقِفِينَ أَمَامَ مَسْجِدِ الْقَرْيَةِ. فَذَهَبَ وَ سَأَلَهُمْ عَنِ سَبَبِ وَقُوفِهِمْ، فَقَالُوا: إِنَّ سَيَّارَتَنَا مُعْطَلَةٌ. فَاتَّصَلَ السُّيُدُ مُسْلِمِيٌّ بِصَدِيقِهِ مُضَلِّحِ السَّيَّارَاتِ؛ لِكَيْ يُضَلِّحَ سَيَّارَتَهُمْ. وَ جَاءَ صَدِيقُهُ وَ جَرَّ سَيَّارَتَهُمْ بِالْجَرَازَةِ وَ أَخَذَهَا إِلَى مَوْقِفِ تَضْلِيحِ السَّيَّارَاتِ.

١- المُعْطَلُ: خراب شده ٢- الجَرَازَةُ: تراكتور ٣- المَوْقِفُ: ایستگاه ٤- مَوْقِفُ تَضْلِيحِ السَّيَّارَاتِ: تعمیرگاه خودرو

التمرين السابع: عَيِّن «الحال» في العبارات التالية.

١- مَنْ عَاشَ بِوَجْهِينِ، مَاتَ خَاسِراً.

٢- أَقْوَى النَّاسِ مَنْ عَفَا ' عَدُوَّهُ مُقْتَدِراً.

٣- عِنْدَ وُقُوعِ الْمَصَائِبِ تَذْهَبُ الْعَدَاوَةُ سَرِيعَةً.

٤- مَنْ أَدْنَبَ ' وَهُوَ يَضْحَكُ، دَخَلَ النَّارَ وَهُوَ يَبْكِي.

٥- يَبْقَى الْمُحْسِنُ حَيًّا وَ إِنْ نُقِلَ إِلَى مَنَازِلِ السَّمَوَاتِ.

٦- إِذَا طَلَبْتَ أَنْ تَنْجَحَ فِي عَمَلِكَ فَتَمِّمْ بِهِ وَحِيداً وَ لَا تَتَوَكَّلْ عَلَى النَّاسِ.

١- عفا؛ مفلو كرد ٢- أدنّب؛ كناه كرد

التمرين السابع: تَرْجِمِ العِبَارَاتِ التَّالِيَةَ ثُمَّ عَيِّنِ الحَالَ.

١- مَنْ عَاشَ بِوَجْهِينِ، مَاتَ خَاسِراً.

٢- أَقْوَى النَّاسِ مَنْ عَفَا ' عَدُوَّهُ مُقْتَدِراً.

٣- عِنْدَ وُقُوعِ الْمَصَائِبِ تَذْهَبُ الْعَدَاوَةُ سَرِيعَةً.

٤- مَنْ أَدْنَبَ ' وَهُوَ يَضْحَكُ، دَخَلَ النَّارَ وَهُوَ يَبْكِي.

٥- يَبْقَى الْمُحْسِنُ حَيًّا وَ إِنْ نُقِلَ إِلَى مَنَازِلِ السَّمَوَاتِ.

٦- إِذَا طَلَبْتَ أَنْ تَنْجَحَ فِي عَمَلِكَ فَتَمِّمْ بِهِ وَحِيداً وَ لَا تَتَوَكَّلْ عَلَى النَّاسِ.

١- عفا؛ مفلو كرد ٢- أدنّب؛ كناه كرد

حَوْلَ النَّصِّ



أ. عَيِّنِ الصُّحُوحَ وَ الْخَطَأَ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

- ١- دَرَسَ الْعَقَّادُ فِي جَامِعَةِ أَنْقَرَةَ وَ حَصَلَ عَلَى دَكْتوراهِ فَخَرِيَّةٍ مِنْهَا.
- ٢- رُبُّ كِتَابٍ تَجْتَهِدُ فِي قِرَاءَتِهِ، ثُمَّ لَا تَحْضُلُ عَلَى فَائِدَةٍ مِنْهُ.
- ٣- الْكُتُبُ تَجَارِبُ آلاَفِ الْعُلَمَاءِ عَلَى مَرِّ السِّنِينَ.
- ٤- تَحْدِيدُ قِرَاءَةِ الْكُتُبِ نَافِعٌ فِي رَأْيِ الْكَاتِبِ.
- ٥- يَعْتَقِدُ الْعَقَّادُ أَنَّ الْجَمَالَ جَمَالُ الْحُرِّيَّةِ.
- ٦- لَا طَعَامَ لِفِكْرِ الْإِنْسَانِ.

ب. أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ الثَّالِثَةِ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

- ١- لِمَاذَا لَمْ يُوَصَلِ الْعَقَّادُ دِرَاسَتَهُ فِي الْمَدْرَسَةِ الثَّانَوِيَّةِ؟
- ٢- بِأَيِّ شَيْءٍ شَبَّهَ الْعَقَّادُ التَّحْدِيدَ فِي اخْتِيَارِ الْكُتُبِ؟
- ٣- كَمْ كِتَاباً أَضَافَ الْعَقَّادُ إِلَى الْمَكْتَبَةِ الْعَرَبِيَّةِ؟
- ٤- مِمَّنْ تَعَلَّمَ الْعَقَّادُ اللُّغَةَ الْإِنْجِلِيزِيَّةَ؟
- ٥- مَا هُوَ مِقْيَاسُ الْكُتُبِ الْمُفِيدَةِ؟
- ٦- مَا هِيَ مَزَايَا الْجِسْمِ الْقَوِيِّ؟

حَوْلَ النَّصِّ



أ. عَيِّنِ الصُّحُوحَ وَ الْخَطَأَ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

- ١- دَرَسَ الْعَقَّادُ فِي جَامِعَةِ أَنْقَرَةَ وَ حَصَلَ عَلَى دَكْتوراهِ فَخَرِيَّةٍ مِنْهَا.
- ٢- رُبُّ كِتَابٍ تَجْتَهِدُ فِي قِرَاءَتِهِ، ثُمَّ لَا تَحْضُلُ عَلَى فَائِدَةٍ مِنْهُ.
- ٣- الْكُتُبُ تَجَارِبُ آلاَفِ الْعُلَمَاءِ عَلَى مَرِّ السِّنِينَ.
- ٤- يَعْتَقِدُ الْعَقَّادُ أَنَّ الْجَمَالَ جَمَالُ الْحُرِّيَّةِ.
- ٥- لَا طَعَامَ لِفِكْرِ الْإِنْسَانِ.

ب. أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ الثَّالِثَةِ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

- ١- لِمَاذَا لَمْ يُوَصَلِ الْعَقَّادُ دِرَاسَتَهُ فِي الْمَدْرَسَةِ الثَّانَوِيَّةِ؟
- ٢- بِأَيِّ شَيْءٍ شَبَّهَ الْعَقَّادُ التَّحْدِيدَ فِي اخْتِيَارِ الْكُتُبِ؟
- ٣- كَمْ كِتَاباً أَضَافَ الْعَقَّادُ إِلَى الْمَكْتَبَةِ الْعَرَبِيَّةِ؟
- ٤- مِمَّنْ تَعَلَّمَ الْعَقَّادُ اللُّغَةَ الْإِنْجِلِيزِيَّةَ؟
- ٥- مَا هُوَ مِقْيَاسُ الْكُتُبِ الْمُفِيدَةِ؟
- ٦- مَا هِيَ مَزَايَا الْجِسْمِ الْقَوِيِّ؟

إِسْتَعْفَرْتُ اللَّهَ اسْتِعْفَارًا صَادِقًا.

مفعول مطلق نوعی

مفعول مطلق نوعی

مضاف الیه

مفعول مطلق نوعی

■ در ترجمه مفعول مطلق نوعی (که مضاف واقع شده است) از قید «مانند» استفاده می‌کنیم؛ مثال:

إِسْتَعْفَرْتُ اللَّهَ اسْتِعْفَارًا صَادِقًا. از خدا مانند دستکاران آمرزش خواستم.

■ در ترجمه مفعول مطلق نوعی (که موصوف واقع شده است) می‌توانیم صفت را به صورت قید ترجمه کنیم و نیازی به ترجمه مفعول مطلق نیست؛ ' مثال:

تَجْتَهُدُ الْأُمَّ لِتَرْبِيَةِ أَوْلَادِهَا اجْتِهَادًا بِالْغَا.

مادر برای تربیت فرزندانش بسیار تلاش می‌کند.



إِسْتَعْفَرْتُ اللَّهَ اسْتِعْفَارًا صَادِقًا.

از خدا صادقانه آمرزش خواستم.

مفعول مطلق، مصدری از فعل جمله است.

مفعول مطلق دو نوع است: تأکیدی و نوعی.

■ مفعول مطلق تأکیدی، مصدری از فعل جمله است که بر انجام فعل تأکید می‌کند و صفت یا مضاف الیه ندارد.

■ مفعول مطلق نوعی، مصدری از فعل جمله است که نوع و چگونگی انجام فعل را بیان می‌کند و صفت یا مضاف الیه دارد.

۱- ترجمه، هنر و ذوق در کنار توانمندی‌های گوناگون زبانی است و ترجمه صحیح به سیاق عبارت و نکات بسیاری بستگی دارد. آنچه در کتاب در زمینه ترجمه می‌آید، فقط یک راهنمایی است.

إِسْتَعْفَرْتُ اللَّهَ اسْتِعْفَارًا صَادِقًا.

مفعول مطلق نوعی

مفعول مطلق نوعی

مضاف الیه

مفعول مطلق نوعی

■ در ترجمه مفعول مطلق نوعی (که مضاف واقع شده است) از قید «مانند» استفاده می‌کنیم؛ مثال:

إِنْسَحَبَ الْعَدُوُّ انْسِحَابًا خَائِفِينَ. دشمن، مانند ترسوها عقب‌نشینی کرد.

■ در ترجمه مفعول مطلق نوعی (که موصوف واقع شده است) می‌توانیم صفت را به صورت قید ترجمه کنیم و نیازی به ترجمه مفعول مطلق نیست؛ ' مثال:

تَجْتَهُدُ الْأُمَّ لِتَرْبِيَةِ أَوْلَادِهَا اجْتِهَادًا بِالْغَا.

مادر برای تربیت فرزندانش بسیار تلاش می‌کند.



إِسْتَعْفَرْتُ اللَّهَ اسْتِعْفَارًا صَادِقًا.

از خدا صادقانه آمرزش خواستم.

مفعول مطلق، مصدری از فعل جمله است.

مفعول مطلق دو نوع است: تأکیدی و نوعی.

■ مفعول مطلق تأکیدی، مصدری از فعل جمله است که بر انجام فعل تأکید می‌کند و صفت یا مضاف الیه ندارد.

■ مفعول مطلق نوعی، مصدری از فعل جمله است که نوع و چگونگی انجام فعل را بیان می‌کند و صفت یا مضاف الیه دارد.

۱- ترجمه، هنر و ذوق در کنار توانمندی‌های گوناگون زبانی است و ترجمه صحیح به سیاق عبارت و نکات بسیاری بستگی دارد. آنچه در کتاب در زمینه ترجمه می‌آید، فقط یک راهنمایی است.

التَّمْرِينُ الثَّانِي:

أ. عَيِّنِ اسْمَ الْفَاعِلِ وَ اسْمَ الْمُبَالِغَةِ وَ اسْمَ التَّفْضِيلِ فِي الْخَدِيثَيْنِ التَّالِيَيْنِ.

ب. اَكْتُبِ الْمَحَلَّ الْإِعْرَابِيَّ لِمَا تَحْتَهُ حَطًّا.

١- إِنَّ الزَّرْعَ يَنْبُثُ فِي السَّهْلِ وَلَا يَنْبُثُ فِي الصِّفَا فَكَذَلِكَ الْحِكْمَةُ تَعْمُرُ فِي قَلْبِ [الإنسان] الْمُتَوَاضِعِ وَلَا تَعْمُرُ فِي قَلْبِ [الإنسان] الْمُتَكَبِّرِ الْجَبَّارِ، لِأَنَّ اللَّهَ جَعَلَ التَّوَاضِعَ آلَةَ الْعَقْلِ وَ جَعَلَ

وَجَعَلَ التَّكَبُّرَ مِنْ آلَةِ الْجَهْلِ. (تَحْفِيفُ الْمَقُولِ، ص ٣٩٦) الْإِمَامُ مُوسَى الْكَاطِمُ ع

کشت در دشت می‌روید و بر تخته‌سنگ نمی‌روید و همچنین حکمت در دل [انسان] فروتن ماندگار می‌شود و در دل [انسان] خودبزرگ‌بین ستمگر ماندگار نمی‌شود؛ زیرا خدا فروتنی را ابزار خرد و خودبزرگ‌بینی را از ابزار نادانی قرار داده است.

٢- مَنْ نَصَبَ نَفْسَهُ لِلنَّاسِ إِمَامًا فَلْيَبْدَأْ بِتَعْلِيمِ نَفْسِهِ قَبْلَ تَعْلِيمِ غَيْرِهِ وَ لْيَكُنْ تَأْدِيبُهُ بِسِرِّهِ قَبْلَ تَأْدِيبِهِ بِلِسَانِهِ؛ وَ مُعَلِّمٌ نَفْسِهِ وَ مُؤَدِّبُهَا أَحَقُّ بِالْإِجْلَالِ مِنْ مُعَلِّمِ النَّاسِ وَ مُؤَدِّبِهِمْ. (مِنَاهِجُ التَّرَاقَةِ فِي شَرْحِ نَهْجِ الْبَلَاغَةِ (خَوِص)، ج ٣١، ص ١٠٧)

هرکس خودش را برای مردم پیشوا قرار دهد، باید پیش از آموزش دیگری آموزش خودش را آغاز کند و باید ادب‌آموزی‌اش پیش از زبانش با کردارش باشد؛ و آموزگار و ادب‌آموزنده خویشتن از آموزگار و ادب‌آموزنده مردمان در گرامی‌داشت شایسته‌تر است.

التَّمْرِينُ الثَّانِي:

أ. عَيِّنِ اسْمَ الْفَاعِلِ وَ اسْمَ الْمُبَالِغَةِ وَ اسْمَ التَّفْضِيلِ فِي الْخَدِيثَيْنِ التَّالِيَيْنِ.

١- إِنَّ الزَّرْعَ يَنْبُثُ فِي السَّهْلِ وَلَا يَنْبُثُ فِي الصِّفَا فَكَذَلِكَ الْحِكْمَةُ تَعْمُرُ فِي قَلْبِ الْمُتَوَاضِعِ وَلَا تَعْمُرُ فِي قَلْبِ الْمُتَكَبِّرِ الْجَبَّارِ، لِأَنَّ اللَّهَ جَعَلَ التَّوَاضِعَ آلَةَ الْعَقْلِ وَ جَعَلَ التَّكَبُّرَ مِنْ آلَةِ الْجَهْلِ. (تَحْفِيفُ الْمَقُولِ، ص ٣٩٦) الْإِمَامُ مُوسَى الْكَاطِمُ ع

کشت در دشت می‌روید و بر تخته‌سنگ نمی‌روید و همچنین حکمت در دل فروتن ماندگار می‌شود و در دل خودبزرگ‌بین ستمگر ماندگار نمی‌شود؛ زیرا خدا فروتنی را ابزار خرد و خودبزرگ‌بینی را از ابزار نادانی قرار داده است.

٢- مَنْ نَصَبَ نَفْسَهُ لِلنَّاسِ إِمَامًا فَلْيَبْدَأْ بِتَعْلِيمِ نَفْسِهِ قَبْلَ تَعْلِيمِ غَيْرِهِ وَ لْيَكُنْ تَأْدِيبُهُ بِسِرِّهِ قَبْلَ تَأْدِيبِهِ بِلِسَانِهِ؛ وَ مُعَلِّمٌ نَفْسِهِ وَ مُؤَدِّبُهَا أَحَقُّ بِالْإِجْلَالِ مِنْ مُعَلِّمِ النَّاسِ وَ مُؤَدِّبِهِمْ. (مِنَاهِجُ التَّرَاقَةِ فِي شَرْحِ نَهْجِ الْبَلَاغَةِ (خَوِص)، ج ٣١، ص ١٠٧)

هرکس خودش را برای مردم پیشوا قرار دهد، باید پیش از آموزش دیگری آموزش خودش را آغاز کند و باید ادب‌آموزی‌اش پیش از زبانش با کردارش باشد؛ و آموزگار و ادب‌آموزنده خویشتن از آموزگار و ادب‌آموزنده مردمان در گرامی‌داشت شایسته‌تر است.

ب. اَكْتُبِ الْمَحَلَّ الْإِعْرَابِيَّ لِمَا تَحْتَهُ حَطًّا.

التمرين السابع: عَيْنِ الْمُخَلِّ الإِعْرَابِيِّ لِلْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا حُطٌّ.

١- ﴿إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا﴾ الفتح ١

٢- ﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا﴾ الإسراء: ٣٣

٣- يَنْقُضُ كُلُّ شَيْءٍ بِالإِنْفَاقِ إِلاَّ العِلْمَ؛ فَمِائِلُهُ يَزِيدُ.

٤- يَعِيشُ البُخِيلُ فِي الدُّنْيَا عَيْشَ الفُقَرَاءِ وَيُحَاسِبُ فِي الأَجْرَةِ مُحَاسِبَةَ الأَغْنِيَاءِ.

التمرين السابع: عَيْنِ الْمُخَلِّ الإِعْرَابِيِّ لِلْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا حُطٌّ.

١- ﴿إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا﴾ الفتح ١

٢- ﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا﴾ الإسراء: ٣٣

٣- لا فُقَرَ كَالجَهْلِ وَلا مِيراثَ كالأَدَبِ. (الهمزة على ياء)

٤- يَنْقُضُ كُلُّ شَيْءٍ بِالإِنْفَاقِ إِلاَّ العِلْمَ؛ فَمِائِلُهُ يَزِيدُ.

٥- يَعِيشُ البُخِيلُ فِي الدُّنْيَا عَيْشَ الفُقَرَاءِ وَيُحَاسِبُ فِي الأَجْرَةِ مُحَاسِبَةَ الأَغْنِيَاءِ.

التمرين الثامن: عَيْنِ المُتَرادِفِ وَ المُتضادِّ. (=, ≠)

١- سُهولة صعوبة

٢- إِخْتِفَاءٌ ظُهُورٌ

٣- إِسْتِطَاعٌ قَدْرٌ

٤- وَائِقٌ مُطْمَئِنٌّ

٥- فَرِحَ مَسْرُورٌ

٦- نُزُولٌ صُعُودٌ

٧- غِذَاءٌ طَعَامٌ

٨- ضَاقَ اتَّسَعَ

٩- كِسَاءٌ لِيَاسٌ

١٠- حَيَاةٌ عَيْشٌ

١١- سَلامٌ صُلحٌ

١٢- بُنْيَانٌ بِنَاءٌ

١٣- رَخِصٌ غَلاٌ

١٤- أَعَانَ نَصَرَ

١٥- سَهَرَ نَامَ

١٦- دارٌ بَيْتٌ

١- سُهولةٌ صُعوبةٌ

٢- إِخْتِفَاءٌ ظُهُورٌ

٣- إِسْتِطَاعٌ قَدْرٌ

٤- وَائِقٌ مُطْمَئِنٌّ

٥- فَرِحَ مَسْرُورٌ

٦- نُزُولٌ صُعُودٌ

٧- غِذَاءٌ طَعَامٌ

٨- ضَاقَ اتَّسَعَ

التمرين الثامن: عَيْنِ المُتَرادِفِ وَ المُتضادِّ. (=, ≠)

٩- كِسَاءٌ لِيَاسٌ

١٠- حَيَاةٌ عَيْشٌ

١١- سَلامٌ صُلحٌ

١٢- بُنْيَانٌ بِنَاءٌ

١٣- رَخِصٌ غَلاٌ

١٤- أَعَانَ نَصَرَ

١٥- سَهَرَ نَامَ

١٦- دارٌ بَيْتٌ

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی جهت ایفای نقش خطیر خود در اجرای سند تحول آموزش و پرورش و برنامه‌ی درسی ملی، مشارکت معلمان را به عنوان سیاست اجرایی مهم دنبال می‌نماید. برای تحقق این امر با بهره‌مندی هوشمندانه از فرصت‌های فناوری‌های نوین در اقدامی نوآورانه سامانه‌ی تعاملی برخط اعتبارسنجی کتاب‌های نونگاشت راه‌اندازی شد تا با دریافت نظرات معلمان درباره‌ی کتاب‌های درسی نونگاشت کیفیت تولیدات سازمان را بهبود بخشیده و محتوای کتاب‌های درسی را در اولین چاپ سبزی با کمترین اشکال به دانش‌آموزان و معلمان ارجمند تقدیم نماید. در انجام مطلوب فرایند اعتبارسنجی همکاران گروه تحلیل محتوای آموزشی و پرورشی، گروه‌های آموزشی، دبیرخانه راهبری دروس در استان‌ها، شورای هماهنگی تألیف دفاتر، دبیرخانه پروژه اعتبارسنجی سازمان در هماهنگی و اجرا نقش سازنده‌ای را داشتند. ضمن ارج نهادن به تلاش همکاران شرکت‌کننده در فرایند اعتبارسنجی، اساسی دهبیرونی که تلاش مضاعفی را در این زمینه داشته و با ارائه نظرات خود سازمان را در بهبود محتوای این کتاب یاری کرده‌اند به شرح زیر اعلام می‌نماید.

اسامی دهبیران شرکت‌کننده در اعتبارسنجی کتاب عربی، زبان قرآن (۱۳) - که ۱۱۲۲۰۶

ردیف	نام و نام خانوادگی	استان محل خدمت	ردیف	نام و نام خانوادگی	استان محل خدمت
۱	طهمورت سلیمانی	کردستان	۳۰	مهستی رایگان	لرستان
۲	فاطمه زهرا گندم‌کار	خراسان رضوی	۳۱	محمد حیدری	ایلام
۳	علی یازرلو	گلستان	۳۲	ایمان دیندار	خوزستان
۴	یعقوب‌علی آقایی‌پور	آذربایجان شرقی	۳۳	غضبان علی‌پور	ایلام
۵	سیما بزرگر	آذربایجان شرقی	۳۴	حسین قلیزاده	اردبیل
۶	معصومه پویا	البرز	۳۵	آذر صدقی طالانکی	چهارمحال و بختیاری
۷	فریده ناطق خشنود	گیلان	۳۶	لیلا اسدی‌رقی	آذربایجان غربی
۸	سیده زهرا حسینی طلسمی	گیلان	۳۷	سید امیر فضیلت‌جو	کهگیلویه و بویراحمد
۹	یوسف قاضل	گلستان	۳۸	مریم ایروانی‌پور	شهر تهران
۱۰	معصومه فرماتیان	سمنان	۳۹	حسین منصور	اصفهان
۱۱	طیبه احمدپور	خراسان جنوبی	۴۰	عبدالله اخلاصی	فروزی
۱۲	فیروزه حسینی	مازندران	۴۱	مجید بیگلری	مازندران
۱۳	فاطمه گل‌ی ملک‌آبادی	اصفهان	۴۲	علی اکبر علی‌کریمی	یزد
۱۴	مصطفی سپهریان	خراسان رضوی	۴۳	جواد حمیدی	شهر تهران
۱۵	محمّد طرزی	شهرستان‌های تهران	۴۴	علی احمدی	زنجان
۱۶	زهرا راستی	فارس	۴۵	معصومه ملکی	شهرستان‌های تهران
۱۷	خسرو گروسی	کرمانشاه	۴۶	غلامرضا یرشی	بوشهر
۱۸	زهرا آذری	کردستان	۴۷	اعظم دریادل موحد	همدان
۱۹	نسیم فرهنگ	خراسان رضوی	۴۸	کبری بزرگر	یزد
۲۰	طیبه عباسی	فارس	۴۹	مصطفی بیات	البرز
۲۱	مرجان کرد	خوزستان	۵۰	فریبا دانشگر	آذربایجان غربی
۲۲	رسول خُشر	سیستان و بلوچستان	۵۱	سیده مرتضی سناغ جعفری	کرمان
۲۳	فاطمه راشنی	کرمانشاه	۵۲	زهرا علی‌آبادی	خراسان جنوبی
۲۴	ابراهیم علی‌دوستی شهرکی	چهارمحال و بختیاری	۵۳	اکبر میرکی‌پور	هرمزگان
۲۵	امنه آقایی نعمتی	شهر تهران	۵۴	بشرا ربیعی	بوشهر
۲۶	فاطمه نظری	گلستان	۵۵	محمّد رضا سلیمانی	زنجان
۲۷	زینب‌السادات شاه‌ساحبی	شهر تهران	۵۶	اسماعیل یارمحمدی	همدان
۲۸	اسماعیل رسایی	کرمان	۵۷	فرزانه بهمن‌زاده	هرمزگان
۲۹	مصطفی احمدپناه	سمنان	۵۸	محمّد جدیدی	تهران

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی جهت ایفای نقش خطیر خود در اجرای سند تحول آموزش و پرورش و برنامه‌ی درسی ملی، مشارکت معلمان را به عنوان سیاست اجرایی مهم دنبال می‌نماید. برای تحقق این امر با بهره‌مندی هوشمندانه از فرصت‌های فناوری‌های نوین در اقدامی نوآورانه سامانه‌ی تعاملی برخط اعتبارسنجی کتاب‌های نونگاشت راه‌اندازی شد تا با دریافت نظرات معلمان درباره‌ی کتاب‌های درسی نونگاشت کیفیت تولیدات سازمان را بهبود بخشیده و محتوای کتاب‌های درسی را در اولین چاپ سبزی با کمترین اشکال به دانش‌آموزان و معلمان ارجمند تقدیم نماید. در انجام مطلوب فرایند اعتبارسنجی همکاران گروه تحلیل محتوای آموزشی و پرورشی، گروه‌های آموزشی، دبیرخانه راهبری دروس در استان‌ها، شورای هماهنگی تألیف دفاتر، دبیرخانه پروژه اعتبارسنجی سازمان در هماهنگی و اجرا نقش سازنده‌ای را داشتند. ضمن ارج نهادن به تلاش همکاران شرکت‌کننده در فرایند اعتبارسنجی، اساسی دهبیرونی که تلاش مضاعفی را در این زمینه داشته و با ارائه نظرات خود سازمان را در بهبود محتوای این کتاب یاری کرده‌اند به شرح زیر اعلام می‌نماید.

اسامی دهبیران شرکت‌کننده در اعتبارسنجی کتاب عربی، زبان قرآن (۱۳) - که ۱۱۲۲۰۶

ردیف	نام و نام خانوادگی	استان محل خدمت	ردیف	نام و نام خانوادگی	استان محل خدمت
۱	طهمورت سلیمانی	کردستان	۳۰	مهستی رایگان	لرستان
۲	فاطمه زهرا گندم‌کار	خراسان رضوی	۳۱	محمد حیدری	ایلام
۳	علی یازرلو	گلستان	۳۲	ایمان دیندار	خوزستان
۴	یعقوب‌علی آقایی‌پور	آذربایجان شرقی	۳۳	غضبان علی‌پور	ایلام
۵	سیما بزرگر	آذربایجان شرقی	۳۴	حسین قلیزاده	اردبیل
۶	معصومه پویا	البرز	۳۵	آذر صدقی طالانکی	چهارمحال و بختیاری
۷	فریده ناطق خشنود	گیلان	۳۶	لیلا اسدی‌رقی	آذربایجان غربی
۸	سیده زهرا حسینی طلسمی	گیلان	۳۷	سید امیر فضیلت‌جو	کهگیلویه و بویراحمد
۹	یوسف قاضل	گلستان	۳۸	مریم ایروانی‌پور	شهر تهران
۱۰	معصومه فرماتیان	سمنان	۳۹	حسین منصور	اصفهان
۱۱	طیبه احمدپور	خراسان جنوبی	۴۰	عبدالله اخلاصی	فروزی
۱۲	فیروزه حسینی	مازندران	۴۱	مجید بیگلری	مازندران
۱۳	فاطمه گل‌ی ملک‌آبادی	اصفهان	۴۲	علی اکبر علی‌کریمی	یزد
۱۴	مصطفی سپهریان	خراسان رضوی	۴۳	جواد حمیدی	شهر تهران
۱۵	محمّد طرزی	شهرستان‌های تهران	۴۴	علی احمدی	زنجان
۱۶	زهرا راستی	فارس	۴۵	معصومه ملکی	شهرستان‌های تهران
۱۷	خسرو گروسی	کرمانشاه	۴۶	غلامرضا یرشی	بوشهر
۱۸	زهرا آذری	کردستان	۴۷	اعظم دریادل موحد	همدان
۱۹	نسیم فرهنگ	خراسان رضوی	۴۸	کبری بزرگر	یزد
۲۰	طیبه عباسی	فارس	۴۹	مصطفی بیات	البرز
۲۱	مرجان کرد	خوزستان	۵۰	فریبا دانشگر	آذربایجان غربی
۲۲	رسول خُشر	سیستان و بلوچستان	۵۱	سیده مرتضی سناغ جعفری	کرمان
۲۳	فاطمه راشنی	کرمانشاه	۵۲	زهرا علی‌آبادی	خراسان جنوبی
۲۴	ابراهیم علی‌دوستی شهرکی	چهارمحال و بختیاری	۵۳	اکبر میرکی‌پور	هرمزگان
۲۵	امنه آقایی نعمتی	شهر تهران	۵۴	بشرا ربیعی	بوشهر
۲۶	فاطمه نظری	گلستان	۵۵	محمّد رضا سلیمانی	زنجان
۲۷	زینب‌السادات شاه‌ساحبی	شهر تهران	۵۶	اسماعیل یارمحمدی	همدان
۲۸	اسماعیل رسایی	کرمان	۵۷	فرزانه بهمن‌زاده	هرمزگان
۲۹	مصطفی احمدپناه	سمنان	۵۸	محمّد جدیدی	تهران